РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА
„ВРАЧАР“
Бр: 6/177-10
09.09. 20 26 год.
БЕОГРАД, Бјелановићева 2

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА „ВРАЧАР“

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ

за радну 2025/2026. годину

Области вредновања:

- Васпитно- образовни рад

- Подршка деци и породици

- Професионална заједница учења

- Управљање и организација

Тим за самовредновање

Београд, јун 2026. године

УВОД

Током радне 2025/26. године, самовредновање квалитета рада Установе спроведено је у складу са концепцијом програма предшколског васпитања и образовања „Године узлета“, на основу Стандарда и показатеља квалитета прописаних Правилником о стандардима квалитета рада установе, Правилником о вредновању квалитета рада установе, као и Годишњим планом самовредновања.

Самовредновање рада Предшколске установе „Врачар“ током радне 2025/2026. године реализовано је као континуирани процес заједничког преиспитивања, анализирања и унапређивања васпитно-образовне праксе у различитим објектима установе. Полазећи од разумевања да самовредновање није формална обавеза, већ процес професионалног учења и развоја, запослени су настојали да сагледају квалитет сопствене праксе, препознају снаге, изазове и потребе, као и да планирају даље кораке у правцу унапређивања рада.

Процес самовредновања реализован је у складу са смерницама Приручника за самовредновање рада предшколских установа и заснивао се на принципима сарадње, партиципације, рефлексивности и уважавања перспективе свих учесника живота и рада установе. У процесу су учествовали васпитачи, медицинске сестре-васпитачи, стручни сарадници, руководиоци, директор, родитељи и деца, кроз различите облике консултовања, анализе и заједничког промишљања праксе.

Процес самовредновања допринео је бољем разумевању сопствене праксе, већој повезаности и сарадњи међу учесницима, као и развијању културе рефлексије и заједничке одговорности за квалитет рада установе. Анализом добијених података препознате су снаге у раду, али и области које захтевају додатно унапређивање, што представља основу за даље планирање развоја установе.

Носиоци процеса били су Централни тим за самовредновање и тимови на нивоу објеката, који заједно чине Проширени тим за самовредновање.

Координатори тима за самовредновање: стручни сарадници, психолог Милица Аврамовић и педагог Јелена Славић.

Чланови Централног тима:

Директор: Јелена Јеленић Јанковић

Помоћник директора: Бојана Живковић

Стручни сарадници: Ружица Недељковић и Катарина Младеновић

Васпитач и педагошки саветник: Љиљана Драгутиновић

Медицинска сестра: Милица Јанковић

Представник Савета родитеља: Јована Бојовић

Представници објеката у Проширеном тиму:

Драгана Јарић (болничке групе),

Мира Костић (јасле „Бисер“),

Јелена Обрадовић (јасле „Луња“),

Ива Паулесковић (јасле „Звончић“),

Јована Станковић (јасле „Палчић“),

Катарина Јефтић (јасле „Маза“),

Милица Поповић (јасле „Мића и Аћим“),

Марија Машић (јасле „Чаролије“),

Наташа Миловановић (вртић „Лепа Витас“),

Тања Вукајловић (вртић „Нада Пурић“),

Соња Анталић (вртић „Свети Сава“),

Славица Миловановић (вртић „Луња“),

Гордана Стојановић (вртић „Бисер“),

Јована Петровац (вртић „Бубамара“),

Марија Крсмић (вртић „Гуливер“),

Ана Стојановић (вртић „Мића и Аћим“),

Вања Накијевски (вртић „Врачарац“),

Маја Кијук (вртић „Фића“).

У оквиру сваког објекта формирани су подтимови (најмање три члана), са циљем прикупљања, обраде и анализе података, као и активног учешћа у процесу самовредновања.

Динамика рада подразумевала је редовне састанке и координацију током целе радне године, у складу са активностима из Годишњег плана рада. Рад се одвијао у атмосфери сарадње, подршке и отворености за процесе унапређивања.

Различити објекти установе вредновали су различите области квалитета, у складу са специфичностима свог контекста, потребама деце, породица и запослених, као и налазима претходних процеса самовредновања и препорукама добијеним током спољашњег вредновања квалитета рада установе.

Кроз заједничко разматрање и разумевање развојних потреба постигнут је договор да се у радној 2025/26. години, у складу са специфичностима појединих објеката, вреднују следеће области квалитета:

Области самовредновања и објекти који су их вредновали

1. Васпитно-образовни рад: јасле „Палчић“, јасле „Маза“, вртић „Фића“
2. Подршка деци и породици: вртић и јасле „Луња“, јасле „Чаролије“, вртић и јасле „Мића и Аћим“ и болничке групе
3. Професионална заједница учења: вртић „Врачарац“, вртић „Бубамара“, вртић „Лепа Витас“, вртић „Нада Пурић“, вртић „Гуливер“, вртић и јасле „Бисер“ и јасле „Звончић“
4. Управљање и организација: вртић „Свети Сава“

МЕТОДОЛОГИЈА САМОВРЕДНОВАЊА

Динамика активности у процесу самовредновања

Самовредновање је реализовано током радне 2025/2026. године кроз више међусобно повезаних фаза и активности на нивоу установе и објеката.

На почетку рада усвојен је Годишњи план самовредновања, формирани су тимови за самовредновање и сви учесници су информисани о циљевима, значају и начину реализације активности. У овој фази посебна пажња посвећена је развијању заједничког разумевања сврхе самовредновања, стандарда квалитета и области које се вреднују, као и стварању подстицајне атмосфере за активно учешће свих актера.

У наредној фази тимови су радили на операционализацији стандарда и индикатора, избору извора доказа, као и избору, прилагођавању и изради инструмената за прикупљање података. И ове године објекти су имали значајну аутономију у креирању инструмената, у складу са специфичностима сопственог контекста и области самовредновања.

Током фебруара, марта и априла реализовано је прикупљање података применом различитих метода и техника: онлајн упитника, интервјуа, фокус група, консултовања деце, посматрања праксе и анализе документације. Након прикупљања података уследила је њихова обрада, анализа и интерпретација кроз тимске и рефлексивне разговоре на нивоу објеката и установе.

У завршној фази израђени су нацрти извештаја о самовредновању, дефинисане мере за унапређивање рада и планирани начини праћења њихове реализације. Извештаји су разматрани на нивоу објеката, након чега су припремљене њихове завршне верзије и креиран обједињени извештај на нивоу установе.

За период јун-септембар планирано је представљање резултата самовредновања Васпитно-образовном већу, Управном одбору и Савету родитеља. На основу добијених налаза планирана је и израда акционих планова за унапређивање рада у вредноваим областима.

О избору области самовредновања

Током радне 2025/2026. године објекти су бирали различите области самовредновања у складу са сопственим развојним приоритетима, специфичностима контекста и налазима претходних процеса самовредновања. Овакав приступ омогућио је да процес буде ближи реалним потребама праксе и да објекти дубље сагледају оне сегменте рада које препознају као значајне за сопствени развој.

Истовремено, анализа процеса на нивоу установе указала је на потребу да се у наредном периоду додатно промишља начин избора области самовредновања. Иако вредновање различитих области омогућава шире сагледавање квалитета рада на нивоу установе, оваква организација процеса отежава упоредну анализу резултата и препознавање заједничких тенденција, развојних потреба и праваца унапређивања.

Из тог разлога, у наредном периоду важно је разматрати могућност да већи број објеката вреднује исту област квалитета, уз истовремено уважавање специфичности сваког објекта. Овакав приступ могао би допринети развијању поузданијих увида на нивоу установе, бољем повезивању резултата самовредновања са развојним планирањем и осмишљавању мера унапређивања на нивоу целе установе.

Истовремено, важно је очувати професионалну аутономију објеката и простор за препознавање сопствених развојних потреба, како би самовредновање остало смислен процес заснован на реалном контексту праксе.

Налази овогодишњег циклуса посебно су указали да поједине области квалитета, нарочито област „Управљање и организација“, по својој природи превазилазе оквир појединачног објекта и непосредно се односе на функционисање установе у целини. У ситуацијама када овакве области вреднује ограничен број објеката, важно је опрезно тумачити добијене налазе и посматрати их пре свега као увид у конкретан организациони контекст, а не као основу за потпуно генерализовање закључака на ниво целе установе.

Опис метода и техника које су коришћене са образложењем избора

Процес самовредновања реализован је применом различитих квалитативних и квантитативних метода и техника прикупљања података, са циљем свеобухватног сагледавања квалитета васпитно-образовне праксе из перспективе различитих учесника живота и рада установе.

У овој радној години посебна пажња посвећена је развијању и прилагођавању инструмената за самовредновање на нивоу објеката. Објекти су имали значајан степен аутономије у избору и обликовању инструмената, уз ослањање на стандарде квалитета и смернице из Водича за самовредновање рада предшколских установа. Овакав приступ омогућио је да инструменти у већој мери одговарају специфичностима контекста, изабраној области вредновања и питањима која су се показала релевантним за непосредну праксу.

Поред коришћења постојећих инструмената и предложених решења из Водича, тимови су у складу са потребама објеката прилагођавали поједине инструменте, развијали додатна питања, протоколе и начине консултовања учесника. Овакав приступ допринео је већој осетљивости процеса на специфичности различитих контекста рада и већој укључености учесника у сам процес самовредновања.

Приликом конструисања и избора инструмената поштован је принцип триангулације, односно настојање да се подаци обезбеде из више извора и применом различитих метода. Подаци су прикупљани из перспективе деце, родитеља, васпитача, стручних сарадника и, у зависности од области вредновања, других релевантних учесника, кроз комбинацију упитника, интервјуа, фокус група, посматрања праксе, анализе документације и различитих облика консултовања деце.

Комбиновање различитих извора и метода омогућило је дубље разумевање појава које су биле предмет самовредновања, проверу налаза из различитих перспектива и поузданије тумачење добијених резултата.

ПРВА ОБЛАСТ: ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ РАД

Приликом тумачења налаза области „Васпитно-образовни рад“ важно је имати у виду обухват самовредновања и ограничења у погледу могућности генерализације добијених резултата на ниво целокупне установе.

Самовредновање ове области реализовано је у три објекта различитог организационог и развојног контекста - у два јаслена објекта (јасле „Палчић“ и јасле „Маза“) и једном вртићком објекту (вртић „Фића“). Оваква структура узорка омогућила је да се област сагледа из перспективе различитих узраста, организације рада и специфичности васпитно-образовне праксе, што представља значајну вредност процеса самовредновања.

Истовремено, потребно је имати у виду да овако постављен обухват не омогућава доношење потпуно поузданих закључака о стању у области васпитно-образовног рада на нивоу целе установе. Посебно је важно уважити чињеницу да су у узорку доминантно заступљени јаслени објекти, док је вртићки контекст представљен кроз један објекат, што утиче на начин разумевања појединих налаза.

Ово ограничење је посебно значајно у области васпитно-образовног рада јер се организација простора, ритам дана, облици учешћа деце, улога игре, начини документовања и развијање реалног програма природно разликују у зависности од узраста деце и организационог контекста.

Из тог разлога, налази приказани у овој области не представљају потпуну слику стања на нивоу установе, већ аналитички увид у праксе, снаге и развојне потребе препознате у анализираним објектима. Ипак, понављање појединих налаза у различитим контекстима рада омогућава препознавање одређених развојних тенденција и могућих праваца унапређивања васпитно-образовног рада на нивоу установе.

Сходно томе, обједињени увиди и предложене мере треба да се разумеју као смернице за даље промишљање и развој праксе, а не као процена остварености области на нивоу целокупне установе.

СТАНДАРД 1.1. Физичка средина подстиче учење и развој деце

Процена остварености индикатора

Индикатор	Процена	Образложење
1.1.1. Материјали, играчке и средства су доступни деци, подржавају истраживање, игру и различите видове њиховог изражавања	**У већој мери остварен**	У сва три објекта материјали су препознати као доступни деци и у функцији игре и истраживања. У јасленим објектима посебно се наглашава безбедност и могућност самосталног коришћења, док вртићки контекст истиче разноврсност и подстицање стваралаштва. Истовремено, у два објекта појављује се потреба за додатним обогаћивањем полуструктурираним и неструктурираним материјалима.
1.1.2. Простор је структуриран тако да подстиче активности у малим групама, окупљање целе групе као и самосталну активност детета	**У већој мери остварен**	Простор у сва три објекта омогућава различите облике учешћа деце. У јаслама се посебно издвајају целине за осаму, кретање и слободан избор активности, док се у вртићком контексту наглашава потреба за додатном доступношћу појединих простора и материјала.
1.1.3. У осмишљавању и обогаћивању физичке средине учествују деца, родитељи и васпитачи	**Делимично до у већој мери остварен**	У сва три извештаја препознаје се учешће родитеља, али је оно претежно усмерено на доношење материјала. Иницијативе, заједничко планирање и непосредно учешће у развијању простора присутни су у мањој мери. Деца учествују кроз избор, доношење предмета и обликовање простора у оквиру реалног програма. Ово је један од најјасније препознатих развојних праваца.
1.1.4. Средина за учење одражава актуелна дешавања и васпитно-	**У већој мери остварен**	У извештајима је присутно документовање процеса учења кроз фотографије, паное, портфолија и продукте деце. Простор се не

образовне активности (теме, пројекте)		посматра само као место боравка већ као средство праћења и развијања програма.
1.1.5. Простори вртића (унутрашњи и спољашњи) одражавају заједничко учешће и учење деце, васпитача и родитеља	**У већој мери остварен**	У сва три извештаја препознаје се укључивање породице и заједничко обликовање искустава деце, али је интензитет различит. Најчешће се реализује кроз материјале, активности и комуникацију, док су ређе присутне заједничке акције и дугорочни облици ко-конструисања средине.
1.1.6. Простори локалне заједнице користе се као место за учење кроз заједничке активности деце и одраслих	**Делимично до у већој мери остварен**	Најразвијенији налази долазе из вртићког контекста, где се описује коришћење библиотека, културних и спортских простора као ресурса учења. У јасленим објектима ова пракса је мање изражена и природно ограничена узрастом деце. Ово остаје један од потенцијала за даљи развој.

СТАНДАРД 1.1. Физичка средина подстиче учење и развој деце

Обједињени налази

Анализа налаза из јаслених објеката Маза и Палчић и вртићког објекта Фића показује да се физичка средина у сва три контекста препознаје као важан елемент васпитно-образовног рада и активан ресурс за подршку дечјем учењу и развоју. Истовремено, уочавају се разлике у начину на који се овај стандард остварује у зависности од узраста деце и организације рада.

У јасленим објектима физичка средина се пре свега гради као простор сигурности, доступности и подршке раном учењу кроз игру и истраживање. Простор је организован тако да омогућава самостално кретање, избор активности и различите облике боравка деце, укључујући целине за осаму и опуштање. Материјали су доступни деци, али оба јаслена извештаја препознају потребу за даљим обогаћивањем полуструктурираним и неструктурираним материјалима.

У вртићком објекту Фића простор добија израженију педагошку функцију кроз документовање, видљивост процеса учења, избор активности и повезивање са реалним програмом. Посебно се препознаје улога материјалне средине у подстицању пројектног приступа, дечјег учешћа и развоја рефлексије о сопственом учењу. Истовремено, и овде се појављује потреба за додатним обогаћивањем средине и већим укључивањем породице у обликовање простора.

Као заједнички налаз у сва три објекта издваја се да се простор не посматра као статично окружење већ као ресурс који прати интересовања деце, омогућава различите облике учешћа и подржава видљивост процеса учења. Истовремено, учешће родитеља се најчешће остварује кроз доношење материјала и повремене иницијативе, док је мање видљиво њихово непосредно укључивање у заједничко осмишљавање и развијање физичке средине.

Такође, извештаји указују да постоји развојни потенцијал у ширем коришћењу простора локалне заједнице као ресурса за учење, при чему је ова пракса видљивија у вртићком него у јасленом контексту, што је очекивано имајући у виду узраст деце.

Процена стандарда 1.1

Стандард 1.1. Физичка средина подстиче учење и развој деце процењује се као у већој мери остварен.

Налази показују да се у анализираним објектима простор организује као подстицајно, безбедно и функционално окружење које подржава различите начине дечјег учешћа, игре и учења. Посебно се издвајају доступност материјала, присутност праксе документовања и настојање да се простор развија у складу са реалним програмом и интересовањима деце.

Истовремено, извештаји указују да се учешће родитеља у обликовању физичке средине најчешће остварује кроз доношење материјала, подршку активностима и повремене иницијативе, док из доступних података није у потпуности видљиво у којој мери

родитељи учествују у заједничком промишљању, планирању и развијању средине као дела реалног програма.

Као простор за даље унапређивање препознаје се стварање више прилика за активно укључивање породице у обликовање простора и подршку искуствима учења и живота групе, уз уважавање специфичности узраста и организационог контекста различитих објеката.

СТАНДАРД 1.2 Социјална средина подстиче учење и развој деце

Процена остварености индикатора

Индикатор	Процена	Образложење
1.2.1 У групи се негују односи међусобног уважавања, сарадње и подршке	**У већој мери остварен**	У сва три објекта препознаје се настојање да се односи граде на сигурности, поверењу и сарадњи. У јасленим објектима наглашена је емоционална доступност одраслих и осећај сигурности, док вртићки контекст више истиче сарадњу, договарање и вршњачку подршку. Родитељи препознају атмосферу поверења и безбедности.
1.2.2 Уважавају се иницијативе, потребе и перспективе деце	**У већој мери остварен**	Из извештаја се види да се деца подстичу на избор, предлоге и учешће у свакодневном животу групе. У Фићи је израженија пракса уважавања дечјег гласа и могућности утицаја на активности, док у јаслама преовладавају избор активности, игра и препознавање интересовања деце. Истовремено, појављује се сигнал да нису увек сви дечји предлози у једнакој мери видљиви у даљем развоју програма.
1.2.3 У групи постоје прилике за заједничку игру,	**У већој мери остварен**	У сва три објекта организују се ситуације које подстичу интеракцију, заједничко истраживање и сарадњу. У јаслама је нагласак на дељењу простора

истраживање и учење		и раним интеракцијама, док се у вртићу развијају сложенији облици сарадње, заједничког решавања проблема и групног учења.
1.2.4 Правила и начини заједничког живота граде се и преиспитују са децом	**У већој мери остварен**	Посебно у вртићком контексту видљиво је да се правила граде заједно са децом и да су присутна у простору групе. У јасленом контексту више се препознају доследност, предвидивост и развијање рутина него формално креирање правила.
1.2.5 Породица се препознаје као партнер у подршци учењу и развоју	**У већој мери остварен**	У сва три извештаја родитељи позитивно вреднују сарадњу и комуникацију са васпитачима. У јасленим објектима сарадња се пре свега описује кроз свакодневну размену информација и подршку током транзиције и свакодневног праћења детета, док су у вртићком контексту видљиви и различити облици укључивања кроз разговоре, активности и информисање. Истовремено, препознаје се простор за даље развијање различитих облика активнијег учешћа породице у животу групе и развијању програма.
1.2.6 Социјална средина подстиче припадање, сигурност и учешће све деце	**У већој мери остварен**	Налази указују да се у анализираним објектима негује осећај прихваћености, сигурности и могућности учешћа. Посебно се издвајају доступност одраслих, позитивна атмосфера и настојање да се омогуће различити облици учешћа деце.

СТАНДАРД 1.2 Социјална средина подстиче учење и развој деце

Обједињени налази

Анализа налаза из јаслених објеката Маза и Палчић и вртићког објекта Фића показује да се социјална средина у анализираним објектима у великој мери препознаје као важан услов учења, развоја и добробити деце. Иако се начини њеног обликовања разликују у зависности од узраста деце, заједничка карактеристика сва три контекста јесте настојање да се односи граде на сигурности, уважавању, сарадњи и активном учешћу деце и одраслих.

У јасленим објектима социјална средина се пре свега гради кроз стабилне односе са одраслима, емоционалну доступност, рутине и свакодневне интеракције које детету омогућавају осећај сигурности и припадања. Посебно се издваја значај заједничке игре, могућности да деца остварују контакте са вршњацима различитог узраста и флексибилног коришћења простора и односа унутар објекта. Родитељи препознају атмосферу поверења и осећај сигурности током боравка деце у вртићу.

У вртићком контексту Фиће социјална средина добија израженију развојну функцију кроз заједничко креирање правила, подстицање сарадње међу децом, разговор, договарање и постепено преузимање одговорности. У извештају је видљиво да деца препознају сопствени утицај на активности и показују способност да говоре о сопственим искуствима, потребама и жељама за променама у окружењу. Васпитачи подстичу децу да конфликтне ситуације решавају кроз разговор, преговарање и тражење помоћи када је потребно.

Као заједнички налаз издваја се да се у сва три објекта породица препознаје као важан партнер у подршци учењу и развоју детета. Сарадња се најчешће остварује кроз свакодневну комуникацију, размену информација, укључивање у активности и заједничко разумевање развојних потреба детета. Истовремено, уочава се простор за даље развијање различитих облика активног учешћа породице у животу групе и развијању васпитно-образовне праксе.

Истовремено, налази указују да постоји потенцијал за даље јачање пракси које обезбеђују да сва деца буду равноправно укључена у доношење одлука, обликовање активности и заједничко промишљање живота групе, нарочито у делу систематичнијег праћења дечје перспективе и видљивости њених ефеката у реалном програму.

Процена стандарда 1.2

Стандард 1.2 Социјална средина подстиче учење и развој деце процењује се као у већој мери остварен.

Налази показују да се у анализираним објектима развија социјална средина која подржава сигурност, припадање, сарадњу и активно учешће деце. Уочавају се развијене праксе грађења односа поверења, подршке дечјој иницијативи и сарадње са породицом, уз уважавање различитих начина на које деца учествују у складу са узрастом и могућностима.

Простор за даљи развој препознаје се у систематичнијем укључивању дечије перспективе у развијање програма, јачању различитих облика учешћа породице и даљем оснаживању пракси које подржавају заједничко учење и ко-конструисање односа и правила живота групе.

СТАНДАРД 1.3. Планирање и програмирање васпитно-образовног рада је у функцији подршке дечјем учењу и развоју

Процена остварености индикатора

Индикатор	Процена	Образложење
1.3.1 Планирање и програмирање васпитно-образовног рада заснива се на континуираном праћењу, документовању и промишљању дечјег учења и развоја	У већој мери остварен	У сва три извештаја препознаје се пракса праћења интересовања, потреба и искустава деце као полазишта за планирање. У Фићи је посебно наглашено планирање засновано на праћењу деце и развијању реалног програма, док се у јасленим објектима планирање више описује кроз прилагођавање свакодневних ситуација, организације окружења и активности актуелним интересовањима и начинима учешћа деце.
1.3.2 Уважавају се иницијативе, предлози, идеје	У већој мери	У сва три објекта присутно је укључивање породице и уважавање дечјих

и искуства деце и породице у развијању програма	**остварен**	интересовања. Истовремено, поједини налази показују да дечји предлози нису увек у потпуности видљиви у даљем развијању програма, а учешће родитеља је чешће усмерено на подршку активностима него на заједничко планирање.
1.3.3 Структура дана је флексибилна и у функцији подршке различитим начинима учења и учешћа деце	**У већој мери остварен**	У извештајима се препознаје настојање да организација дана прати интересовања, ритам и потребе деце. У Фићи је јасно описано прилагођавање трајања активности, док се у јаслама посебно наглашава значај рутина и уважавања индивидуалног ритма детета.
1.3.4 Васпитачи користе различите стратегије које обезбеђују различите начине учешћа и учења све деце	**У већој мери остварен**	Налази указују да васпитачи користе различите материјале, искуства и облике подршке како би подржале различите начине учешћа деце. У Фићи је посебно наглашен интегрисани и пројектни приступ, док се у јаслама издваја подршка кроз игру, интеракцију и свакодневне ситуације.
1.3.5 Планирање и програмирање подржава развој кључних компетенција за целоживотно учење	**У већој мери остварен**	У сва три извештаја препознаје се усмереност на целовит развој детета кроз игру, истраживање, комуникацију, сарадњу, самосталност и активно учешће. Посебно у вртићком контексту ова повезаност је експлицитно описана.
1.3.6 Документовање се користи као подршка разумевању и развијању програма	**У већој мери остварен**	У сва три објекта документовање је присутно кроз фотографије, паное, портфолија и праћење процеса учења. У Фићи је посебно наглашена развојна функција портфолија и рефлексије, док у јаслама документовање више има функцију праћења искустава и комуникације са

		породицом.
1.3.7 Планирање и развијање програма заснива се на сарадњи васпитача, стручних сарадника, породице и других актера	**У већој мери остварен**	У извештајима се препознаје сарадња са породицом и активна улога стручних сарадника у праћењу, анализи праксе и подршци развијању реалног програма. Простор за даљи развој препознаје се у већој систематичности и ширем укључивању различитих перспектива у развој програма.

СТАНДАРД 1.3. Планирање и програмирање васпитно-образовног рада је у функцији подршке дечјем учењу и развоју

Обједињени налази

Анализа налаза из јаслених објеката Маза и Палчић и вртићког објекта Фића показује да се у анализираним објектима планирање и програмирање васпитно-образовног рада у већој мери заснива на праћењу деце, њихових интересовања, потреба и искустава. У сва три извештаја препознаје се настојање да се васпитно-образовни рад развија полазећи од актуелних искустава деце и процеса који се одвијају у свакодневном животу групе.

У јасленим објектима планирање се описује кроз праћење свакодневних искустава деце и настојање да се организација активности и окружења прилагођава актуелним потребама и интересовањима деце. Извештаји указују да се запажања из свакодневног рада користе као једно од полазишта за даље планирање, док се сарадња са породицом препознаје као важан извор информација о дететовим потребама и искуствима.

У вртићком контексту Фиће уочава се израженији пројектни и интегрисани приступ учењу. Васпитачи описују да планирање полази од праћења интересовања, потреба и искустава деце и да се нова искуства повезују са оним што је деци већ познато и блиско. Извештај указује и на присуство пракси документовања и коришћења портфолија као једног од начина праћења и видљивости дечјих искустава и активности.

Као заједнички налаз издваја се да су праћење, документовање и сарадња са породицом препознати као значајни елементи васпитно-образовног рада и разумевања дечјих искустава. Истовремено, уочава се простор да се јасније сагледају и учине видљивијим начини на које различити извори информација и учешће различитих актера доприносе планирању и развијању васпитно-образовног рада.

Процена стандарда 1.3

Стандард 1.3. Планирање и програмирање васпитно-образовног рада је у функцији подршке дечјем учењу и развоју процењује се као у већој мери остварен.

Налази указују да се у анализираним објектима планирање у значајној мери заснива на праћењу деце, разумевању њихових интересовања и развијању реалног програма кроз игру, истраживање и свакодневна искуства. Присутни су различити начини документовања, рефлексије и сарадње који подржавају разумевање процеса учења и развоја.

Као простор за даље унапређивање препознаје се даље оснаживање видљивости дечје перспективе у обликовању програма, јасније препознавање доприноса породице у процесу планирања и систематичније коришћење документовања као средства за заједничко промишљање и унапређивање праксе.

Шта нам ови налази говоре?

Анализа налаза области васпитно-образовног рада указује да се у анализираним објектима планирање, организација окружења и праћење деце у већој мери заснивају на уважавању дечјих интересовања, потреба и искустава. У сва три извештаја препознаје се настојање да се васпитно-образовни рад развија полазећи од актуелних искустава деце и процеса који се одвијају у свакодневном животу групе.

Налази указују да се физичка и социјална средина препознају као значајан део васпитно-образовног рада. Простор и организација активности описују се као подршка различитим облицима игре, истраживања, избора и учешћа деце, док се односи у групи препознају као важан ресурс подршке добробити и развоју.

Истовремено, анализа показује да се у различитим контекстима рада уочавају различити нагласци у развијању праксе. У јасленим објектима видљивије су праксе које се односе на праћење свакодневних искустава деце, организацију окружења и прилагођавање активности актуелним потребама деце. У вртићком контексту „Фиће“ израженије су описане праксе пројектног приступа, документовања и повезивања различитих искустава у обликовању програма.

Као заједнички налаз издваја се да су праћење деце, документовање и сарадња са породицом препознати као значајни елементи васпитно-образовног рада. Истовремено, извештаји у различитој мери показују на који начин се ови процеси користе у даљем планирању и обликовању програма.

Посматрано у целини, налази указују да су у анализираним објектима присутне праксе које подржавају развијање васпитно-образовног рада полазећи од дечјих искустава и праћења процеса у групи. Простор за даље унапређивање препознаје се у јаснијем приказивању начина на који праћење деце, документовање и сарадња са породицом доприносе планирању и даљем развијању програма.

Развојне потребе области „ Васпитно-образовни рад“

Полазећи од налаза самовредновања, може се закључити да се развојне потребе области васпитно-образовни рад не односе превасходно на увођење нових пракси, већ на продубљивање, већу видљивост и систематичније коришћење већ присутних процеса који подржавају учење и развој деце.

1. **Даље развијање учешћа деце у обликовању васпитно-образовног процеса**

Налази указују да су у анализираним објектима присутне праксе уважавања интересовања, избора и иницијатива деце. Истовремено, као простор даљег развоја препознаје се јачање видљивости начина на који дечја перспектива утиче на обликовање средине, организацију искустава и развој програма.

Развојни правац односи се на оснаживање пракси које омогућавају да дечје идеје, питања и искуства буду препознатљивији део процеса планирања и документовања.

2. **Продубљивање улоге документовања као средства за разумевање, планирање и развијање праксе**

Документовање је у анализираним објектима присутно као значајан елемент праћења живота групе и учења деце. Простор за даљи развој препознаје се у јачању његове аналитичке и развојне функције како би документовање у већој мери подржавало заједничко разумевање процеса учења, рефлексивно промишљање праксе и доношење одлука о даљем развијању програма. Посебно се издваја потреба да буде јасније видљиво на који начин се увиди из документовања користе у планирању и обликовању васпитно-образовног рада.

3. **Јачање различитих облика учешћа породице у васпитно-образовном раду**

Налази указују да је сарадња са породицом присутна и препозната као значајан ресурс развоја програма. Истовремено, као правац даљег развоја издваја се стварање разноврснијих прилика за учешће породице у разумевању, праћењу и обликовању искустава учења, уз уважавање различитих могућности и начина укључивања породица.

4. **Даље развијање средине као активног ресурса учења и развоја**

Уочава се потреба за наставком развијања физичке и социјалне средине као простора који подржава различите облике учешћа, игру, истраживање, сарадњу и самосталност деце. Посебно се издваја потенцијал за даље обогаћивање материјала, већу флексибилност коришћења простора и промишљеније укључивање ресурса локалне заједнице.

Мере унапређивања које се препознају у извештајима објеката

Анализа извештаја показује да су објекти, упркос различитом узрасту деце и различитим организационим контекстима, препознали више заједничких праваца даљег развоја васпитно-образовног рада. Предложене мере у највећој мери нису усмерене на увођење нових пракси, већ на продубљивање, већу доследност и већу видљивост већ присутних приступа у раду.

У области развијања средине за учење препознаје се потреба да се простор и материјали и даље развијају као подршка учењу и развоју. Извештаји указују на значај даљег обогаћивања окружења, веће доступности различитих материјала деци, као и стварања услова који подржавају различите начине игре, истраживања, учешћа и самосталности.

У области развијања програма издваја се потреба за даљим оснаживањем учешћа деце. Објекти препознају значај пракси које омогућавају да дечја интересовања, иницијативе и искуства буду видљивија у процесу планирања и организовања активности.

Посебан правац развоја односи се на даље развијање документовања као подршке праћењу процеса и развијању праксе. Поред документовања активности и искустава деце, извештаји указују на значај његовог већег повезивања са планирањем и праћењем васпитно-образовног рада.

У области сарадње са породицом издваја се потреба за стварањем разноврснијих могућности за учешће породице у животу групе и већом видљивошћу процеса учења. Посебно се препознаје значај даљег развијања партнерског односа у ком породица није само прималац информација већ учесник у разумевању и праћењу дечјих искустава.

Такође, у више извештаја препознаје се потенцијал за шире коришћење окружења и ресурса локалне заједнице као простора учења и развоја, чиме се омогућава повезивање програма са свакодневним искуствима деце и развијање разноврснијих прилика за учење.

Мере унапређивања на нивоу установе

Циљ: Даље развијати васпитно-образовну праксу која подржава активно учешће деце, развијање реалног програма и стварање подстицајног окружења за учење и развој.

1. **Даље развијање средине као подршке различитим начинима учења и учешћа деце**

   Потребно је наставити промишљено обликовање физичке и социјалне средине као активног ресурса учења и развоја кроз стварање већих могућности за игру, истраживање, избор, самосталност и различите облике дечјег учешћа, уз уважавање развојних специфичности различитих узраста.

2. **Оснаживање видљивости дечје перспективе у планирању и обликовању програма**

   Потребно је даље развијати праксе које омогућавају да интересовања, иницијативе, искуства и различити начини учешћа деце буду препознатљивији у организацији окружења, планирању активности и обликовању васпитно-образовног рада.

3. **Унапређивање документовања као средства разумевања и развијања праксе**

   Потребно је јачати улогу документовања као подршке разумевању процеса учења, рефлексији и доношењу одлука о даљем развијању програма, уз јасније повезивање праћења, анализе и планирања васпитно-образовног рада.

4. **Даље развијање партнерског односа са породицом у подршци учењу и развоју деце**

   Потребно је стварати разноврсније прилике за учешће породице у разумевању, праћењу и обликовању искустава учења и живота групе, уз јачање видљивости васпитно-образовног рада и различитих начина укључивања породица.

5. **Јачање повезивања програма са ширим окружењем и различитим контекстима учења**

   Потребно је подстицати промишљено коришћење ресурса локалне заједнице и различитих животних контекста као подршке развијању програма и стварању разноврснијих прилика за учење и развој деце.

Установски приоритети области „Васпитно-образовни рад“

1. **Оснаживање пракси које подржавају активно учешће деце у обликовању средине и програма**

   Налази указују да су у објектима присутне праксе уважавања интересовања, избора и иницијатива деце, док се као заједнички правац даљег развоја препознаје већа видљивост начина на који дечија перспектива постаје део планирања, организације окружења и обликовања васпитно-образовног рада.

2. **Јачање рефлексивне праксе кроз повезивање праћења, документовања и развијања програма**

   Налази указују на присуство пракси праћења и документовања, док се као развојни приоритет издваја њихово снажније повезивање са разумевањем

процеса учења, заједничким промишљањем праксе и доношењем одлука о даљем развијању програма.

3. **Развијање партнерских односа и ширење контекста учења као подршке добробити и развоју деце**

   Као приоритет препознаје се даље развијање сарадње са породицом и промишљеније коришћење ресурса окружења као подршке обликовању васпитно-образовног рада и стварању разноврснијих прилика за учење и учешће деце.

ОБЛАСТ 2: ПОДРШКА ДЕЦИ И ПОРОДИЦИ

2.1 Установа је сигурна и безбедна средина

Обједињени налази

Анализа извештаја Луње, Мића и Аћим, Чаролија и болничких група показује да се сигурност у установи превасходно препознаје као комбинација физичке доступности, емоционалне сигурности, доступности подршке и информисаности породице.

У свим објектима описују се различити начини информисања родитеља о програмима подршке, доступним стручним ресурсима и процедурама заштите деце. Као доминантни начини информисања издвајају се родитељски састанци, индивидуални разговори, панои, електронски канали комуникације, тематске активности и непосредна комуникација са васпитачима. Истовремено се уочава да разумевање и видљивост ових програма нису уједначени код свих породица.

У Луњи се посебно издваја препознатљивост стручне подршке и присутност превентивних активности у свакодневном раду. Родитељи препознају доступност стручних сарадника и могућност обраћања, док деца сигурност повезују са простором за дружење, кретање и осећајем припадања заједници вртића.

У Мића и Аћим уочава се да родитељи вреднују подршку коју добијају када се обрате установи, али истовремено део њих не препознаје постојање програма социјалне заштите нити активности у области права детета. Родитељи препознају васпитаче као кључни извор информација, док истовремено предлажу више

тематских сусрета, трибина и приступачније облике информисања. Деца сигурност најчешће повезују са игром, дружењем и могућношћу избора активности.

У Чаролијама се сигурност најизраженије повезује са односима. Родитељи највећи извор подршке препознају у васпитачима и у великој мери исказују задовољство добијеном подршком. Васпитачи описују различите начине информисања родитеља, а деца сигурност повезују са блискошћу, утехом, заједничком игром и осећајем припадања групи. У извештају се издваја настојање да се организација живота у групи прилагођава различитим потребама деце, као и значај сарадње различитих актера у праћењу добробити, здравствених и развојних потреба деце.

У болничким групама сигурност добија додатну димензију кроз емоционалну подршку, ублажавање страха, сарадњу са породицом и стварање осећаја предвидивости током боравка детета у болничком окружењу.

Процена остварености индикатора

Индикатор	Процена	Образложење
2.1.1 Остваривање програма социјалне, превентивно-здравствене заштите и исхране доприноси сигурности и безбедности деце	**У великој мери остварен**	Програми постоје, препознају се и повезују са добробити детета, али информисаност родитеља није уједначена.
2.1.2 У установи се остварује програм заштите деце од насиља, дискриминације, злостављања и занемаривања	**У великој мери остварен**	Програм је присутан у пракси, интегрисан у активности група и препознат од стране породица и запослених.
2.1.3 Установа обезбеђује различите начине информисања родитеља и запослених са циљем заштите права детета	**Делимично до у великој мери остварен**	Канали информисања су бројни, али део родитеља не препознаје довољно права детета и расположиве облике подршке.
2.1.4 Простор установе је прилагођен различитим	**У великој мери остварен**	Простор се доживљава као сигуран и функционалан, али извештаји

потребама деце и породице	указују на потребу за додатном приступачношћу и бољим коришћењем појединих простора.

Процена стандарда 2.1

Стандард 2.1 је у великој мери остварен.

На нивоу установе издвајају се снаге у области емоционалне сигурности деце, доступности подршке породицама, развијеним механизмима превенције и присутности различитих начина информисања. Развојни простор највише се односи на већу видљивост програма социјалне заштите, јачање информисаности о правима детета и даље унапређивање приступачности и употребљивости простора.

2.2 У установи се уважава различитост, поштују права и потребе деце и породице

Обједињени налази

Анализа извештаја показује да се у установи различитост не посматра као издвојена тема већ као део свакодневног живота групе, организације простора, развијања реалног програма и односа са породицом. У свим објектима присутно је настојање да се препознају различите потребе деце и породица и да се оне учине видљивим у простору, активностима и начинима сарадње.

У Луњи се посебно издваја видљивост идентитета деце и породице кроз фотографије, предмете, материјале и просторне целине које деца препознају као своје. Васпитачи различитост повезују са инклузивном културом, партнерством са породицом и активним учешћем све деце. Посебно су описане праксе подршке транзицији (јасле-вртић и вртић-школа) кроз план сарадње, посете, сусрете и разговоре са родитељима. Родитељи ову подршку описују као организовану и корисну.

У Мића и Аћим различитост се највише препознаје кроз присуство породичних трагова у простору и описане праксе подршке транзицији. Родитељи позитивно вреднују сарадњу током транзиција, али истовремено указују на потребу да се више користе ресурси локалне заједнице и да се преиспитује доступност појединих програма и активности за све породице. У делу одговора родитеља издвојени су предлози који се односе на преиспитивање организације појединих активности и могућности ширег избора понуда.

У Чаролијама је уважавање различитости најјасније повезано са односима, осећајем прихваћености и могућношћу избора. Васпитачи описују да настоје да различитим облицима сарадње и подршке одговоре на препознате потребе деце и породице при чему се као простор даљег развоја препознаје даље оснаживање сарадње са породицом у праћењу и разумевању потреба деце. Из исказа деце може се уочити значај блискости, заједничких активности и могућности избора као важних елемената њиховог доживљаја боравка у групи.. Стручни сарадници посебно наглашавају значај континуираног праћења простора и прилагођавања окружења различитим потребама.

У болничким групама различитост се додатно препознаје кроз индивидуализацију подршке, уважавање специфичних околности породице и флексибилно прилагођавање активности здравственом стању и могућностима детета.

Процена остварености индикатора

Индикатор	Процена	Образложење
2.2.1 Установа развија различите програме и облике рада на основу утврђених потреба деце и породице	**У великој мери остварен**	Присутно је прилагођавање различитих облика подршке и сарадње прилагођених потребама деце и породице.
2.2.2 У установи се препознају и уважавају различитости деце и породице	**У великој мери остварен**	Различитост је видљива кроз организацију простора, присуство породичних трагова, различите облике подршке и организацију живота групе.

2.2.3 Установа развија програм транзиције у сарадњи са породицом и другим установама	**У великој мери остварен**	У више извештаја описане су праксе подршке транзицији које укључују сарадњу са породицом и различите облике припреме и повезивања током прелаза.
2.2.4 Установа обезбеђује подршку деци и породицама из осетљивих група	**Делимично до у великој мери остварен**	Подршка је присутна и препознаје се у различитим облицима рада, док се као простор за развој у појединим извештајима издваја даље оснаживање доступности и видљивости појединих облика подршке.
2.2.5 Установа користи ресурсе локалне заједнице ради подршке деци и породици	**Делимично остварен**	У свим објектима постоје примери сарадње, али се управо ова област више пута појављује као простор за развој.

Процена стандарда 2.2

Стандард 2.2 је у великој мери остварен.

Установа показује настојање да различите потребе деце и породица буду препознате и уважене кроз организацију окружења, различите облике подршке и праксе сарадње са породицом. Као посебна снага издвајају се праксе подршке транзицији и уважавање различитих искустава и околности деце и породица. Простор за даљи развој препознаје се у ширем коришћењу ресурса локалне заједнице, већој видљивости и доступности појединих облика подршке и даљем развијању различитих начина сарадње са породицама.

2.3 Установа сарађује са породицом и локалном заједницом

Обједињени налази

Анализа извештаја показује да се сарадња са породицом у установи у већој мери развија као континуиран процес комуникације, укључивања и подршке развоју детета. Истовремено, сарадња са локалном заједницом препознаје се као област која је присутна у пракси, али и као један од значајнијих праваца даљег унапређивања.

У Луњи се сарадња са породицом најјасније види кроз различите могућности укључивања родитеља у живот групе -кроз подршку транзицијама, улогу госта у групи, пројекте, радионице, доношење материјала и тематске сусрете. Родитељи описују искуства током различитих транзиција као подржавајућа и значајна за боље разумевање дететовог живота у вртићу. Истовремено, уочава се интересовање родитеља за даље развијање различитих облика комуникације и сарадње. Стручни сарадници описују развијање сарадње са локалном заједницом кроз организовање активности и препознавање ресурса окружења.

У Мића и Аћим сарадња са породицом се у великој мери ослања на свакодневну доступност васпитача и стручне службе. Родитељи најчешће прво траже подршку од васпитача, а потом се по потреби укључују и стручни сарадници. Родитељи описују позитивна искуства у добијању подршке током различитих развојних и животних ситуација. Сарадња са локалном заједницом је присутна, али се као развојна потреба издваја шире и систематичније коришћење локалних ресурса.

У Чаролијама је сарадња најизраженије описана кроз односе поверења. Родитељи подршку у великој мери препознају у васпитачима и исказују задовољство добијеном подршком. Васпитачи сарадњу описују кроз различите облике учешћа породице и настојање да се уважавају потребе и искуства породице у свакодневном раду. Истовремено се уочава настојање да се сарадња са породицом развија као однос заснован на поверењу и размени.

У болничким групама сарадња са породицом добија посебан значај јер представља важан извор континуитета и подршке детету током боравка у болничком окружењу. Сарадња се описује кроз размену информација, уважавање специфичних околности породице и настојање да се активности и подршка прилагођавају тренутним могућностима и потребама детета. Истовремено, сарадња са различитим актерима у

окружењу препознаје се као важан услов очувања осећаја сигурности, повезаности и континуитета искустава детета.

Процена остварености индикатора

Индикатор	Процена	Образложење
2.3.1 Установа развија програм сарадње са породицом на основу испитивања потреба, могућности и интересовања породице	**У великој мери остварен**	Сарадња са породицом развија се кроз различите облике комуникације, подршке и укључивања породице у живот и рад установе.
2.3.2 Установа ствара различите прилике за активно учешће породице у животу и раду установе	**У великој мери остварен**	Родитељи се укључују кроз подршку транзицијама, пројекте, радионице, тематске сусрете и различите облике учешћа у свакодневном животу групе.
2.3.3 Установа пружа подршку остваривању васпитне улоге породице	**У великој мери остварен**	Подршка породици препознаје се кроз различите облике стручне подршке, тематске активности, доступност запослених и отвореност за разговор..
2.3.4 Установа сарађује са различитим институцијама и организацијама локалне заједнице	**Делимично до у великој мери остварен**	Сарадња постоји и препознаје се, али се у више извештаја издваја потреба за већим и систематичнијим коришћењем ресурса локалне заједнице.

Процена стандарда 2.3

Стандард 2.3 је у великој мери остварен.

На нивоу установе уочавају се различити облици сарадње са породицом, доступност васпитача и стручне службе, као и настојање да се породица укључује у живот и рад вртића. Највећи потенцијал за даљи развој препознаје се у даљем развијању различитих могућности за учешће породице, већој видљивости начина на који се искуства и предлози породица уважавају у раду, јачању различитих облика подршке и размене са родитељима и снажнијем коришћењу ресурса локалне заједнице.

ОБЈЕДИЊЕНИ УВИДИ ОБЛАСТИ ПОДРШКА ДЕЦИ И ПОРОДИЦИ

Приликом тумачења налаза области „Подршка деци и породици" важно је имати у виду оквир у ком је самовредновање реализовано и ограничења у погледу могућности генерализације налаза на ниво целе установе.

Самовредновање ове области спроведено је у три објекта различитог организационог контекста (два вртићка и један јаслени објекат), уз додатно укључивање болничких група као специфичног облика рада. Оваква структура узорка омогућила је да се област сагледа из различитих перспектива и у различитим условима функционисања, што представља значајну вредност процеса самовредновања. Истовремено, потребно је имати у виду да овако постављен обухват не омогућава доношење потпуно поузданих закључака о стању на нивоу целокупне установе.

Посебно је важно нагласити да налази болничких група захтевају опрез у интерпретацији, будући да се ради о специфичном контексту рада који се по организацији, трајању боравка, природи сарадње са породицом и циљевима васпитно-образовног рада разликује од редовних јаслених и вртићких група. Из тог разлога, налази болничких група нису посматрани као основ за директно процењивање остварености стандарда на нивоу установе, већ као допунски увид који проширује разумевање начина на које се подршка деци и породици може остваривати у различитим околностима.

Сходно томе, налази приказани у овој области не треба да се тумаче као потпуна слика стања на нивоу установе, већ као аналитички увид у праксе, снаге и развојне потребе које су препознате у анализираним објектима. Ипак, чињеница да се поједини налази

понављају у различитим контекстима рада даје им посебну аналитичку вредност и омогућава препознавање могућих установских тенденција и праваца даљег развоја.

Анализа извештаја објеката Луња, Мића и Аћим, Чаролије и болничких група указује да се подршка деци и породици у анализираним објектима у већој мери развија као саставни део свакодневног живота и рада вртића. Кроз различите начине прикупљања увида деце, родитеља, запослених и стручних сарадника уочава се настојање да се потребе деце и породица препознају и уважавају у развијању праксе.

Као значајна снага области издваја се емоционална сигурност и осећај припадања деце установи. Деца у различитим објектима описују вртић као место игре, дружења, избора, заједништва и сигурних односа са одраслима. Простори се у највећој мери доживљавају као пријатни, доступни и повезани са позитивним искуствима. Посебно је значајно што деца сигурност не повезују искључиво са правилима и организацијом већ и са односима и доступношћу одраслих.

Извештаји показују да је сарадња са породицом једна од развијенијих димензија области. Родитељи у највећој мери препознају васпитаче као први и најдоступнији извор подршке, а стручну службу као ресурс када постоји потреба за додатном подршком. У различитим објектима развијени су различити облици сарадње-индивидуални разговори, родитељски састанци, радионице, учешће родитеља у групи, подршка током транзиција и различити облици информисања. Родитељи посебно вреднују атмосферу сарадње, доступност запослених и осећај да су уважени.

Установа показује развијен приступ уважавању различитости и индивидуализацији подршке. Различитост је видљива у простору, материјалима, организацији активности, планирању транзиције и начинима укључивања породице. Посебно се издваја пракса присуства трагова породичног живота у простору вртића, као и препознавање транзиције као развојног процеса који се планира у сарадњи са породицом и другим установама.

Истовремено, анализа показује да постоји простор за даљи развој у области видљивости и доступности подршке. Иако подршка постоји, део родитеља не препознаје довољно јасно програме социјалне заштите, активности у области права детета или све расположиве облике подршке. У више извештаја појављује се потреба за тематским

сусретима, већом доступношћу информација, различитим форматима комуникације и већом видљивошћу ресурса које установа развија.

Као заједнички развојни правац издваја се и јачање сарадње са локалном заједницом. Иако у објектима постоје различити примери сарадње са школама, установама, културним и другим ресурсима окружења, извештаји указују да потенцијал локалне заједнице још није у довољној мери искоришћен као ресурс подршке деци и породици.

Посебну вредност области представља чињеница да је процес самовредновања у већој мери укључивао различите перспективе-деце, родитеља, запослених и стручних сарадника-што је омогућило шире разумевање начина на које се подршка деци и породици остварује у различитим контекстима рада.

РАЗВОЈНЕ ПОТРЕБЕ ОБЛАСТИ ПОДРШКА ДЕЦИ И ПОРОДИЦИ

На основу интегралне анализе извештаја објеката и болничких група могу се издвојити следеће развојне потребе на нивоу установе:

1. **Повећање видљивости и разумљивости постојећих облика подршке породици**

   Извештаји показују да установа располаже различитим облицима подршке (стручна служба, активности у области социјалне заштите, тематски садржаји и различити облици стручне подршке), али да породице не препознају увек њихову доступност, сврху и могућности коришћења. Посебно се издваја потреба да се јасније комуницирају активности у области права детета, социјалне заштите и доступних облика подршке.
2. **Даље развијање сарадње са породицом кроз разноврсније облике учешћа**

   Иако родитељи у великој мери препознају сарадњу као снагу установе, уочава се простор за развијање различитих формата учешћа који омогућавају већу укљученост породице у разумевање живота групе, васпитно-образовног рада и развојних тема. Посебно се издвајају тематски сусрети, различити облици размене, активности усмерене ка подршци родитељству и већа доступност заједничких активности.
3. **Снажније коришћење ресурса локалне заједнице као подршке деци и породици**

Иако постоји сарадња са школама, културним и другим институцијама, анализа показује да потенцијали окружења нису уједначено коришћени у свим објектима. Развојна потреба односи се на систематичније препознавање, повезивање и коришћење локалних ресурса као подршке деци, породици и различитим облицима сарадње.

4. **Унапређивање приступачности и флексибилности простора у складу са различитим потребама**

   У извештајима се појављују налази који указују на потребу за даљим прилагођавањем простора - бољим коришћењем појединих просторних целина, већом приступачношћу и додатним могућностима за учешће деце и породица. Простор се препознаје као важан елемент осећаја сигурности, припадности и учешћа.

5. **Даље јачање доступности и видљивости постојећих облика стручне подршке и сарадње**

   У појединим извештајима препознаје се потреба за већом видљивошћу и доступношћу постојећих облика подршке, као и за даљим развијањем сарадње са различитим системима подршке. Развојна потреба не односи се на увођење нових улога већ на јачање координације и коришћења постојећих ресурса.

6. **Очување и даље развијање пракси које подржавају сигурност, прихваћеност и уважавање различитости**

   У свим извештајима издваја се оријентација ка односима, прихваћености и осећају припадања. Развојна потреба не односи се на увођење нових активности већ на одржавање и даље развијање пракси које доприносе сигурности, учешћу и добробити деце и породица.

МЕРЕ УНАПРЕЂИВАЊА НА НИВОУ УСТАНОВЕ- ОБЛАСТ ПОДРШКА ДЕЦИ И ПОРОДИЦИ

1. **Унапређивање видљивости, разумљивости и доступности постојећих облика подршке деци и породици**

Циљ: Обезбедити да породице у већој мери препознају постојеће облике подршке и могућности укључивања у живот и рад установе.

Мера: Потребно је развијати систематичније и приступачније начине представљања различитих облика подршке које установа већ обезбеђује за децу и породице. Анализа налаза указује да родитељи у највећој мери препознају непосредну подршку коју добијају од васпитача и стручних сарадника, док су мање видљиви други облици подршке који се односе на транзиције, превентивне активности, различите облике сарадње са породицом и могућности укључивања стручне службе. Потребно је развијати разноврсне начине информисања, јасније представљати постојеће ресурсе и омогућити породицама да лакше разумеју које су им врсте подршке доступне, када могу да их користе и на који начин могу да се укључе.

Очекивани ефекат: Породице у већој мери препознају расположиве ресурсе установе, лакше приступају различитим облицима подршке и активније користе доступне могућности сарадње.

2. **Даље развијање сарадње са породицом и коришћење ресурса локалне заједнице**

Циљ: Развијати сарадњу са породицом и локалном заједницом као подршку добробити и развоју детета.

Мера: Потребно је наставити развијање различитих могућности укључивања породице у живот групе и установе, кроз разноврсне формате сарадње, размене и заједничког учења. Посебно је важно стварати више прилика да родитељи разумеју живот групе, учествују у развојним темама и препознају сопствени допринос васпитно-образовном процесу. Истовремено, потребно је систематичније препознавати и користити ресурсе локалне заједнице као простор подршке, учења и стварања разноврснијих искустава за децу и породице.

Очекивани ефекат:Већа укљученост породица, јачање партнерских односа и ширење мреже подршке која доприноси добробити деце и породица.

3. **Унапређивање услова за добробит, приступачност и индивидуализацију подршке**

Циљ: Развијати услове живота и рада који подржавају учење, добробит и осећај припадања све деце и породица.

Мера: Потребно је наставити развијање приступачног, флексибилног и подржавајућег окружења које омогућава да различите потребе деце и породица буду препознате и уважене у свакодневном животу установе. То подразумева даље унапређивање приступачности простора, функционалније коришћење постојећих ресурса, већу видљивост стручне подршке и јачање сарадње са различитим системима подршке. Посебно је важно неговати праксе које доприносе емоционалној сигурности, прихваћености, припадању и активном учешћу деце и породица.

Очекивани ефекат: Услови живота и рада у већој мери подржавају добробит, приступачност и доступност подршке различитој деци и породицама.

ТРЕЋА ОБЛАСТ: ПРОФЕСИОНАЛНА ЗАЈЕДНИЦА УЧЕЊА

Интегрално образложење процене остварености - Стандард 3.1

Установа подстиче професионалну комуникацију

Индикатор	Процена	Интегрално образложење
3.1.1 У установи се организују прилике за узајамно информисање свих учесника о различитим аспектима живота и рада установе	**У великој мери остварен**	У свим анализираним извештајима препознају се различити облици информисања и комуникације међу учесницима живота установе. Најчешће се издвајају непосредна комуникација, индивидуални разговори, родитељски састанци, панои, процесна документација, дигитални облици информисања и различити облици заједничких сусрета. Посебно је важно што информисање није описано само као преношење организационих информација већ као покушај да се родитељи, деца и запослени укључе у разумевање живота и рада вртића. У више објеката видљиво је да деца препознају паное, пројекте и документовање као део живота групе, што

		указује да комуникација постаје део културе установе, а не само административни процес. Истовремено, уочава се простор да се информисање још више користи за отварање дијалога о процесима учења и развоја, а мање остане усмерено на размену текућих информација.
3.1.2 Запослени адекватно примењују дигиталне технологије за размену информација са свим релевантним учесницима	**Углавном остварен**	Извештаји показују да су дигитални алати постали важан ресурс у комуникацији и организацији процеса самовредновања. Коришћени су електронски упитници, дигиталне форме прикупљања података и различити канали електронске комуникације. Ови облици омогућили су већи обухват учесника и лакшу обраду резултата. Истовремено, дигиталне технологије се углавном користе као подршка организацији и информисању, док су мање препознате као простор за професионални дијалог, заједничко учење и дубљу рефлексију праксе.
3.1.3 Учешће у стручним телима заснива се на принципима компетентности и учешћа	**У великој мери остварен**	У више извештаја описан је активан рад тимова и различитих стручних тела кроз заједничко планирање, анализу налаза и доношење одлука. Видљиво је да се запослени укључују у процесе који превазилазе непосредан рад у групи и да постоји настојање да се улоге распоређују у складу са интересовањима, искуством и професионалним капацитетима. Истовремено, у више извештаја појављује се и свест да учешће не треба да остане формално већ да је важно јачати осећај

		заједничке одговорности и већу укљученост целог колектива.
3.1.4 Запослени остварују сарадњу са различитим установама (културним, образовним, спортским и сл.) у циљу остваривања програма	**У великој мери остварен**	Сарадња са спољним окружењем појављује се као један од стабилнијих налаза у већини извештаја. Објекти описују сарадњу са школама, библиотекама, установама културе, локалном заједницом и различитим професионалним партнерима. Оно што је посебно значајно јесте да сарадња није описана само као организација активности већ као ресурс за учење, ширење искустава и развијање континуитета дечјих искустава. У појединим извештајима видљива је и сарадња међу самим објектима установе.
3.1.5 Новопридошлом особљу пружа се подршка у раду и прилагођавању	**Углавном остварен**	Извештаји указују да постоје различити облици подршке новозапосленима кроз колегијалну сарадњу, увођење у рад, размену искустава и подршку стручне службе. Ипак, овај индикатор је мање видљив у односу на остале јер се не појављује као посебна тема у свим извештајима. Због тога се може закључити да подршка постоји, али да је простор за даље унапређивање пре свега у њеној већој систематичности и видљивости у пракси.

Интегрално образложење процене остварености - Стандард 3.2

У установи се негује клима поверења и заједништва

Индикатор	Процена	Интегрално образложење
3.2.1 У установи се доследно поштују норме које се односе на права и одговорности свих	**Углавном остварен**	Анализа извештаја показује да се у установи односи заснивају на уважавању различитих улога и настојању да се права и одговорности различитих учесника учине видљивим и разумљивим. Родитељи у већини објеката показују висок степен информисаности о животу вртића и описују искуство прихваћености и могућности да изнесу своје мишљење. Запослени односе најчешће описују кроз доступност подршке, јасну расподелу одговорности и могућност учешћа у заједничком раду. Истовремено, извештаји указују да се неговање ових односа не посматра као достигнуто стање већ као процес који захтева континуирано усаглашавање и заједничко разумевање улога свих учесника.
3.2.2 Стручни сарадници и васпитачи континуираним заједничким радом унапређују васпитно-образовни процес	**У великој мери остварен**	У скоро свим извештајима сарадња васпитача и стручне службе издваја се као значајан ресурс развоја праксе. Стручни сарадници су описани као партнери у анализи, планирању, подршци и развоју васпитно-образовног рада. У више објеката описују се заједничка промишљања, консултације, развијање инструмената, рефлексивни разговори и подршка у разумевању налаза. Посебно је значајно што се сарадња

		не активира само у ситуацијама тешкоћа већ представља редован начин функционисања и унапређивања праксе.
3.2.3 У установи постоји стална сарадња и размена искустава на нивоу установе/објекта/радних јединица које уважавају развојну визију установе	**Углавном остварен**	Извештаји показују да су сарадња и размена искустава препознати као значајан ресурс професионалног развоја. У више објеката описују се различити облици хоризонталног учења, тимског рада, размене примера праксе, консултација и заједничког планирања. Истовремено, управо се овај индикатор у више извештаја препознаје као простор за даљи развој. У извештајима није у једнакој мери видљиво на који начин су различити облици размене доступни и коришћени у свим контекстима рада.Посебно се издваја потреба да размена искустава више произилази из реалних питања праксе и да се чешће користи као механизам професионалног учења на нивоу целе установе.
3.2.4 У развијању визије развоја установе уважавају се перспективе свих учесника	**Углавном остварен**	Анализа извештаја показује да се развој установе све више посматра као заједнички процес у који се укључују различити актери. У више извештаја видљиво је настојање да се у процесима вредновања и планирања чују различите перспективе, пре свега запослених, а у појединим сегментима и родитеља и деце. Сам процес

	самовредновања представљао је прилику за окупљање различитих увида о пракси. Посебно је значајно што су у појединим извештајима видљиви и покушаји да се уважава перспектива деце - кроз разговоре, посматрање, анализу интересовања и документовање дечјих искустава. Сам процес самовредновања показао се као важан механизам за повезивање различитих перспектива и заједничко промишљање будућег развоја установе.

Посматрано у целини, резултати показују да се клима поверења и заједништва у установи не гради превасходно кроз формалне механизме већ кроз свакодневне односе сарадње, подршке и заједничког рада. Највећу снагу овај стандард показује у сарадњи васпитача и стручних сарадника и у препознавању значаја заједничког рада као ресурса за развој праксе. Простор за даље унапређивање препознаје се у систематичнијој размени искустава и још доследнијем укључивању различитих перспектива у обликовање развојне визије установе.

Интегрално образложење процене остварености - Стандард 3.3

У установи се развија култура самовредновања

Индикатор	Процена	Интегрално образложење
3.3.1 Запослени преиспитују своје компетенције у односу на улоге и одговорности професије	**Углавном остварен**	У извештајима се уочава да процес самовредновања није био усмерен само на процену постојећег стања већ и на преиспитивање сопствене професионалне улоге и начина разумевања праксе. У

		више објеката запослени описују да су током процеса мењали начин на који посматрају поједине индикаторе, преиспитивали сопствена очекивања и враћали се основним питањима о томе шта поједини стандарди заправо значе у непосредном раду. Посебно је значајно што се самовредновање није задржало на провери испуњености услова већ је у више извештаја препознато као прилика да се критички сагледају сопствене компетенције, улоге и одговорности у односу на развој деце, сарадњу и организацију живота вртића. Истовремено, уочава се простор да овакво преиспитивање постане континуирана пракса целог колектива, а не пре свега активности ужих тимова.
3.3.2 Васпитачи и стручни сарадници критички преиспитују своју праксу кроз заједничка истраживања, самовредновање и вредновање које доприноси развоју праксе	**У великој мери остварен**	Ово је један од најснажније остварених индикатора у области. У више извештаја видљиво је да сам процес самовредновања није доживљен као административна обавеза већ као простор за заједничко истраживање и разумевање праксе. Објекти описују заједничко креирање инструмената, преиспитивање њихове адекватности, корекције током процеса, анализу различитих перспектива и отварање питања која нису постојала на почетку вредновања. Посебно је значајно што се у појединим извештајима појављује свест да сами индикатори нису довољни без заједничког тумачења и разумевања контекста. Овакви налази

		указују да се самовредновање постепено развија као облик заједничког учења и истраживања сопствене праксе, а не само као поступак процене.
3.3.3 У животу и раду предшколске установе/вртића учесници су мотивисани и активно учествују у процесу самовредновања	**У великој мери остварен**	Извештаји показују висок степен укључености различитих учесника у процес самовредновања. У процес су били укључени васпитачи, стручни сарадници, родитељи, а у различитој мери и деца кроз облике консултовања прилагођене узрасту. Посебно је значајно што је у више извештаја наглашено да су учесници били спремни да издвоје време, поделе искуства и учествују у анализи налаза, што указује да самовредновање није доживљено као спољашњи захтев већ као део живота установе. Истовремено, у појединим објектима препозната је потреба да се убудуће још више укључи шири круг запослених и обезбеди већа континуираност учешћа током целог циклуса самовредновања.

Посматрано у целини, резултати показују да се у установи развија култура самовредновања која постепено превазилази оквир формалног испуњавања обавеза и постаје средство професионалног учења и разумевања праксе. Посебно је значајно што су у више објеката запослени показали спремност да преиспитују сопствене претпоставке, заједнички анализирају налазе и користе процес самовредновања као прилику за отварање нових питања и промишљање даљег развоја праксе. Простор за даљи развој препознаје се у још систематичнијем укључивању ширег круга запослених

и јаснијем повезивању налаза самовредновања са даљим планирањем и праћењем промена у пракси.

Посматрано у целини, резултати показују да се установа развија као место професионалног учења, сарадње и преиспитивања праксе. Посебно су развијени облици заједничког учења и професионалног дијалога који произилазе из непосредног рада и процеса самовредновања. Истовремено, највећи простор за даље унапређивање препознаје се у систематичнијем повезивању стручног усавршавања са анализом професионалних потреба, резултатима самовредновања и јаснијем праћењу начина на који професионално учење подржава даље развијање праксе.

Интегрално образложење процене остварености - Стандард 3.5

Установа заступа професионално јавно деловање и активизам у заједници

Индикатор	Процена	Интегрално образложење
3.5.1 Запослени су ангажовани на промоцији вртића у складу са принципима професије	**Углавном остварен**	У извештајима је видљиво да запослени учествују у представљању живота и рада вртића кроз различите облике документовања, сарадње са породицом, учешћа у активностима установе, представљања пројеката и професионалне комуникације са окружењем. Посебно је значајно што се промоција у већини извештаја не описује као представљање успеха установе већ као приказивање процеса учења, живота групе и вредности које установа заступа. Истовремено, уочава се простор да професионални увиди, примери праксе и резултати развоја буду видљивији и ван непосредног окружења вртића.
3.5.2 Установа сарађује са различитим школама на нивоу вртића и континуитета дечјих	**У великој мери остварен**	У више извештаја сарадња са школама описана је као важан део обезбеђивања континуитета дечјих искустава и подршке преласку из предшколског у школски

искустава		контекст. Сарадња се не своди само на посете већ обухвата упознавање новог окружења, заједничке активности, развијање односа и стварање осећаја сигурности код деце. Посебно је значајно што се у више објеката континуитет посматра шире - не само као припрема за школу већ као повезивање различитих простора учења које дете већ живи.
3.5.3 Установа сарађује са другим установама, институцијама, организацијама и удружењима	**У великој мери остварен**	У извештајима је видљива сарадња са различитим установама, институцијама и организацијама, укључујући школе, установе културе, локалну заједницу и друге партнере. Сарадња се у већој мери описује као подршка реализацији програма и проширивању искустава деце. У појединим извештајима препознају се и елементи професионалне размене и повезивања унутар установе, док остаје простор за њихову већу видљивост и систематичност.
3.5.4 Установа иницира и/или учествује у акцијама у локалној заједници у циљу заступања и промовисања права детета	**Углавном остварен**	Извештаји показују да установа учествује у различитим активностима усмереним ка локалној заједници и укључивању деце у шире друштвено окружење. Посебно се издвајају активности које омогућавају видљивост дечјег гласа, сарадњу са породицом и отварање вртића ка заједници. Ипак, мање су видљиви примери у којима сама установа иницира шире акције усмерене на заступање права детета или покреће теме од јавног значаја. Због тога се овај индикатор процењује као углавном остварен, уз значајан простор за даљи развој кроз јачање

професионалног активизма и јавне видљивости теме права детета.

Резултати указују да установа остварује различите облике сарадње са локалном заједницом и да се сарадња са различитим актерима препознаје као важан ресурс за реализацију програма и проширивање искустава деце. Посебно су видљиви развијени облици сарадње са образовним и културним институцијама, као и активности усмерене на обезбеђивање континуитета дечјих искустава и повезивање различитих контекста учења. У извештајима се препознају и различити облици јавног представљања живота и рада установе кроз представљање процеса учења, пројеката, сарадњу са породицом, учешће у стручним скуповима и друге облике професионалне размене.

Истовремено, анализа указује да постоји простор да се ови облици јавног и професионалног деловања јасније документују, повезују и учине видљивијим на нивоу установе, како би се постојеће праксе лакше препознавале као ресурс професионалног учења и сарадње са заједницом.

Шта нам сви ови налази заједно говоре о професионалној заједници учења у установи и шта нам је следећи развојни корак?

Анализа извештаја објеката показује да се професионална заједница учења у установи постепено развија као простор сарадње, заједничког промишљања праксе и унапређивања квалитета рада. У већини објеката уочава се да професионална комуникација, размена искустава, сарадња са породицом и процес самовредновања више нису посматрани као одвојене активности већ као међусобно повезани процеси који доприносе развоју праксе.

Посебно је значајно што извештаји указују на развијену културу укључивања различитих перспектива. У процесима самовредновања и промишљања праксе укључивани су васпитачи, стручни сарадници, родитељи и деца. У више објеката препознаје се настојање да се разумевање квалитета не гради искључиво из перспективе одраслих већ кроз повезивање различитих извора увида.

Као значајна снага установе издваја се и развијена сарадња међу запосленима. У више извештаја описују се различити облици заједничког планирања, хоризонталне размене, консултација и рефлексије праксе. Издваја се улога стручне службе која се у већини објеката препознаје као партнер у професионалном учењу и развоју праксе, а не само као подршка у решавању појединачних питања.

Истовремено, анализа показује да су најкориснији они аспекти професионалне заједнице који се ослањају на непосредне односе, доступност и сарадњу, а већи простор за развој препознаје у оним аспектима који захтевају већу систематичност и одрживост - пре свега у области хоризонталног учења, праћења ефеката самовредновања, планирања професионалног развоја на основу реалних потреба праксе и већој видљивости професионалних увида ван непосредног окружења установе.

Уочава се и да је у више објеката процес самовредновања довео до дубљег преиспитивања разумевања стандарда, улога и професионалних одговорности, што представља важан показатељ развоја рефлексивне праксе. Ипак, овај потенцијал још увек није подједнако видљив у свим деловима установе нити је у свим случајевима јасно повезан са праћењем промена које су уследиле након вредновања.

Начин дефинисања мера унапређивања на нивоу установе

У циљу формулисања мера унапређивања на нивоу установе није се пошло од механичког обједињавања предлога из појединачних извештаја нити од увођења нових мера које нису препознате у пракси објеката. Полазиште је била анализа налаза, процена остварености индикатора и предложених мера у извештајима објеката Врачарац, Бубамара, Лепа Витас, Нада Пурић, Гуливер, Бисер и Звончић.

Током анализе посматрано је у којој мери се одређене потребе и предлози понављају у различитим објектима, да ли се јављају као заједничка тема више извештаја или представљају специфичност појединачног контекста, као и у којој мери одговарају ширим развојним потребама установе.

На основу такве анализе уочено је да се мере могу груписати у три нивоа.

УСТАНОВСКИ ПРИОРИТЕТИ И РАЗВОЈНИ ПРАВЦИ- ОБЛАСТ ПРОФЕСИОНАЛНА ЗАЈЕДНИЦА УЧЕЊА

Први ниво-установски приоритети

Овај ниво обухвата развојне правце који су препознати у већини анализираних извештаја и представљају заједничке потребе на нивоу установе. Реч је о темама које се појављују у различитим контекстима рада и указују на области које имају највећи потенцијал да допринесу даљем развоју професионалне заједнице учења.

1. **Даље развијање професионалне комуникације и сарадње**

Извештаји показују да професионална комуникација представља једну од значајних снага установе. Истовремено, у више објеката препозната је потреба да се комуникација још више користи као простор за заједничко разумевање праксе, доношење одлука и професионално учење. Као приоритет издваја се даље развијање различитих облика професионалног дијалога и сарадње који подржавају континуирано унапређивање рада.

Ово подразумева: унапређивање начина размене информација, јачање сарадње између учесника, боље коришћење постојећих канала комуникације, већу доступност информација и даље развијање сарадње међу објектима.

2. **Развијање хоризонталног учења и размене праксе**

У више извештаја препознат је значај заједничког учења, размене искустава и сарадње међу објектима. Истовремено, уочава се да се ова размена чешће остварује у оквиру тимова и појединачних активности него као стабилна пракса на нивоу установе. Као приоритет издваја се стварање услова за систематичнију размену професионалних увида, примера праксе и заједничко промишљање развојних питања.

Ово подразумева: стварање више прилика за хоризонтално учење, представљање примера праксе, развијање сарадње између објеката, размену професионалних питања и организовање тематских професионалних сусрета.

3. **Јачање сарадње са породицом и широм професионалном заједницом**

Извештаји показују да сарадња са породицом и окружењем представља важан ресурс развоја квалитета рада. Истовремено, уочава се простор да сарадња буде више усмерена ка заједничком разумевању дечјег учења, већем укључивању различитих перспектива и већој видљивости професионалних увида.

Ово подразумева: оснаживање различитих облика учешћа породице, развијање сарадње са школама и другим институцијама, подршку континуитету дечјих искустава и повезивање различитих контекста учења.

Други ниво-заједнички развојни правци

4. **Јачање културе самовредновања и повезивање самовредновања са развијањем праксе**

У више извештаја појављују се потребе које се односе на шире укључивање учесника у процес самовредновања, продубљивање разумевања стандарда, коришћење налаза у планирању и јасније праћење начина на који се увиди користе у даљем развоју праксе.

5. **Развијање рефлексивне праксе и професионалног дијалога**

У више објеката препозната је потреба да се обезбеди више простора за професионално промишљање, критичко преиспитивање праксе и разговоре који полазе од стварних питања и искустава из непосредног рада.

Трећи ниво-развојни потенцијали

6. **Повезивање професионалног развоја са потребама праксе**

У извештајима се појављује потреба да се стручно усавршавање јасније заснива на анализи професионалних потреба, налазима самовредновања и питањима која произилазе из непосредне праксе.

7. **Јачање професионалне видљивости и јавног деловања**

Као развојни потенцијал препознаје се већа видљивост професионалних увида, представљање примера праксе и различити облици јавног представљања живота и рада установе као ресурса за професионално учење и сарадњу са заједницом.

ЧЕТВРТА ОБЛАСТ: УПРАВЉАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈА

Методолошка напомена за област „Управљање и организација“

Област Управљање и организација у процесу самовредновања реализована је у једном објекту, вртићу „Свети Сава“. Приликом тумачења налаза потребно је имати у виду специфичности контекста у ком је самовредновање реализовано, укључујући организацију рада током периода реконструкције и привремену распоређеност вртића на више локација, што је утицало и на планирани обухват појединих метода прикупљања података.

Иако резултати не омогућавају доношење општих закључака о области на нивоу целокупне установе, они представљају релевантан увид у функционисање организационих процеса у конкретном контексту рада и могу послужити као полазиште за препознавање тема значајних за даље промишљање и праћење на нивоу установе.

Посебно је важно имати у виду да се део налаза односи на механизме који се реализују на нивоу целе установе (тимски рад, развојно планирање, стручно усавршавање, улога руководећих структура), због чега налази имају аналитичку вредност, али не и карактер установске процене стања.

СТАНДАРД 4.1. Планирање рада у установи је у функцији њеног развоја

Обједињени налази

Према налазима самовредновања у вртићу „Свети Сава“, планирање рада се у већој мери препознаје као процес који подржава развој установе и повезује различите нивое планирања и праћења рада.

Запослени у већој мери показују упознатост са начином израде докумената установе и препознају сопствено учешће у тим процесима. У извештају се истиче да су документа установе међусобно усклађена и да одражавају специфичности контекста у ком установа функционише. Посебно се издваја повезаност развојног плана и акционих планова са налазима самовредновања и спољашњег вредновања, што указује да се у планирању настоји да се полази од налаза анализе праксе и препознатих развојних потреба.

У области организације рада препознаје се расподела улога и одговорности и укључивање већег броја запослених у реализацију и праћење активности. Истовремено, налази показују да родитељи у мањој мери препознају документа установе и своју могућу улогу у процесима који се односе на планирање и развој рада вртића.

Имајући у виду специфичан организациони контекст у ком је самовредновање реализовано, укључујући рад објекта у условима привремене организације услед реконструкције, налази указују и на капацитет колектива да процес самовредновања и планирања прилагоди реалним условима рада.

Процена стандарда

На основу анализе доступних података, процењује се да је стандард **4.1. Планирање рада у установи је у функцији њеног развоја - у већој мери остварен.**

Као снаге издвајају се укљученост запослених у процесе планирања, усклађеност докумената и повезаност развојног планирања са налазима вредновања.

Као простор за даљи развој препознаје се већа видљивост процеса планирања и развојног управљања према родитељима, као и ширење могућности да породице препознају и користе различите начине учешћа у животу установе.

СТАНДАРД 4.2. Организација рада установе је ефикасна и делотворна

Обједињени налази

Према налазима самовредновања у вртићу „Свети Сава“, организација рада се у већој мери препознаје као јасно постављен систем који подржава реализацију васпитно-образовног рада и омогућава укључивање запослених у различите процесе на нивоу установе.

Извештај указује да су организациона структура, процедуре и носиоци одговорности препознати и јасно дефинисани, што доприноси предвидивости организације рада. Запосленима је омогућено укључивање у рад различитих тимова у складу са компетенцијама, а тимски рад се у већој мери реализује кроз поштовање демократских процедура и заједничко доношење одлука.

Посебно је значајно да су, и поред специфичног контекста рада током реконструкције и организације вртића на више локација, одржани услови за функционисање тимова и реализацију планираних активности, што указује на способност организације да се прилагођава измењеним условима рада.

Истовремено, анализа показује да нису сви запослени у једнакој мери препознали сопствену ангажованост у односу на своје компетенције, што указује на простор за даље промишљање начина расподеле улога и већу видљивост начина укључивања у различите облике тимског рада.

Такође, у извештају се наводи да вртић у мањој мери располаже савременим дидактичким средствима за непосредан рад са децом, док су за рад васпитача доступна одређена технолошка средства. Овај налаз указује на могући правац даљег развоја материјално-техничких услова који подржавају васпитно-образовни рад.

Процена стандарда

На основу анализе доступних података, процењује се да је стандард 4.2 Организација рада установе је ефикасна и делотворна у већој мери остварен.

Као снаге издвајају се јасно постављена организација рада, функционисање тимова, укључивање запослених у организационе процесе и способност организације да обезбеди континуитет рада и у измењеним условима.

Као простор за даљи развој препознаје се даље усклађивање расподеле задужења са компетенцијама запослених и постепено унапређивање материјално-техничких услова за непосредан рад са децом.

СТАНДАРД 4.3. Руковођење директора је у функцији унапређења рада

Обједињени налази

Према налазима самовредновања у вртићу „Свети Сава“, руковођење директора се у већој мери препознаје као подршка функционисању и развоју установе кроз стварање услова за професионално усавршавање, координацију рада и подршку раду тимова.

Извештај указује да је на нивоу установе обезбеђено континуирано стручно усавршавање запослених и да директор својим професионалним ангажовањем подстиче професионални развој запослених. Истовремено се уочава да директор свој лични професионални развој планира у функцији унапређивања рада установе.

У области сарадње са породицом препознаје се постојање механизама који омогућавају укључивање родитеља у живот установе, пре свега кроз рад Савета родитеља. Истовремено, налази указују да већи број родитеља не препознаје у довољној мери могућности сопственог учешћа кроз иницијативе и предлоге, што указује на простор за већу видљивост и разумевање постојећих начина укључивања.

Извештај такође указује на синхронизован рад тимова и њихов допринос квалитету рада установе. Истовремено се уочава да укљученост запослених у рад тимова није у потпуности уједначена, што указује на простор за даље промишљање начина укључивања и расподеле одговорности.

Процена стандарда

На основу анализе доступних података, процењује се да је стандард 4.3 Руковођење директора је у функцији унапређења рада у већој мери остварен.

Као снаге издвајају се подршка професионалном развоју, координација рада тимова и постојање механизама за укључивање различитих актера у живот установе.

Као простор за даљи развој препознаје се већа видљивост могућности учешћа родитеља у унапређивању рада и уједначеније укључивање запослених у рад тимова и процесе развоја установе.

СТАНДАРД 4.4. Лидерско деловање директора омогућава развој установе

Обједињени налази

Према налазима самовредновања у вртићу „Свети Сава“, лидерско деловање директора се у већој мери препознаје као подршка развоју установе кроз лични професионални ангажман, подстицање сарадње и стварање подстицајне професионалне климе.

Извештај указује да директор својим деловањем доприноси развоју установе и представља пример професионалног поступања и ангажовања. Посебно се издваја да директор показује поверење према запосленима и подстиче их да преузимају иницијативу и унапређују сопствени рад.

Налази указују да се лидерска улога препознаје пре свега кроз подршку професионалном развоју, подстицање сарадње и мотивисање запослених за професионално ангажовање.

Истовремено, имајући у виду да су подаци добијени у специфичном организационом контексту и да се процена заснива на налазима једног објекта, ови увиди пре свега указују на начин на који је лидерско деловање препознато у конкретном окружењу и не представљају општу процену на нивоу установе.

Процена стандарда

На основу анализе доступних података, процењује се да је стандард 4.4 Лидерско деловање директора омогућава развој установе у већој мери остварен.

Као снаге издвајају се лични професионални ангажман директора, подстицање поверења и сарадње међу запосленима и подршка професионалном развоју.

Као простор за даљи развој препознаје се даље неговање пракси које подстичу иницијативу, професионалну одговорност и активно учешће запослених у развоју рада установе.

ОБЈЕДИЊЕНИ УВИДИ ОБЛАСТИ УПРАВЉАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈА

Приликом тумачења налаза области „Управљање и организација“ важно је имати у виду да је самовредновање реализовано у једном објекту и у специфичним организационим

условима услед реконструкције и рада на више локација. Из тог разлога, налази пре свега представљају увид у праксе и развојне потенцијале анализираног објекта и не могу се директно генерализовати на ниво целе установе.

Анализа налаза указује да се управљање и организација у вртићу у већој мери препознају као подршка функционисању и развоју установе. Уочава се повезаност процеса планирања, организације рада, професионалног развоја и руковођења, уз настојање да се развојни кораци заснивају на налазима самовредновања и препознатим потребама праксе.

Као значајна снага области издваја се укљученост запослених у различите процесе планирања, рада тимова и реализације активности, као и постојање јасно дефинисаних улога, процедура и начина организације рада. Посебно је значајно што су и у измењеним условима рада очувани услови за функционисање колектива и континуитет васпитно-образовног рада.

Налази такође указују на значајну улогу директора у подршци професионалном развоју, координацији рада и стварању подстицајне професионалне климе. Лидерско деловање се пре свега препознаје кроз лични професионални ангажман, поверење према запосленима и подстицање сарадње.

Истовремено, анализа указује на простор за даљи развој у већој видљивости начина планирања и могућности учешћа родитеља у животу установе, у уједначенијем препознавању и коришћењу компетенција запослених, као и у даљем унапређивању услова који подржавају непосредан рад са децом.

Посматрано у целини, налази указују да се управљање и организација у анализираном објекту у већој мери развијају као процес координације, сарадње и подршке развоју праксе, уз препознат простор за даље јачање партиципативности, видљивости процеса и одрживости развојних корака.

Развојне потребе области „Управљање и организација“

На основу анализе налаза могу се издвојити следеће развојне потребе:

1. **Већа видљивост процеса планирања и развоја установе према родитељима**

Налази указују да родитељи у мањој мери препознају документа установе, начин њиховог настанка и могућности сопственог учешћа у процесима развоја рада. Развојна потреба односи се на јасније представљање начина на који се планира рад установе и већу доступност информација о могућностима укључивања.

2. **Даље усклађивање расподеле улога и ангажовања са компетенцијама запослених**

   Иако су улоге и одговорности у већој мери препознате и распоређене, уочава се простор да се видљивије повезују компетенције запослених са различитим облицима ангажовања и рада тимова.

3. **Унапређивање услова који подржавају непосредан рад са децом**

   Налази указују на потребу за даљим развијањем материјално-техничких услова и доступности ресурса који подржавају реализацију васпитно-образовног рада.

4. **Даље јачање учешћа и разумевања развојних процеса унутар установе**

   Иако су присутни различити механизми укључивања и координације рада, препознаје се простор за већу видљивост начина доношења одлука и јачање разумевања улоге различитих актера у развоју установе.

Мера за унапређење области „Управљање и организација“

Циљ:Даље развијати организацију рада и управљање као подршку квалитету васпитно-образовног рада, професионалном развоју и укључивању различитих актера у живот установе.

Мера: Унапређивање видљивости процеса планирања и развоја установе, даље повезивање организације рада са компетенцијама запослених и развијање услова који подржавају квалитетно функционисање и реализацију васпитно-образовног рада.

У циљу даљег развоја области потребно је наставити развијање пракси које доприносе јасном планирању, координацији рада и укључивању запослених у различите процесе на нивоу установе. Посебну пажњу потребно је усмерити на већу видљивост начина планирања и развоја рада према родитељима, као и на јасније представљање могућности њиховог учешћа.

Истовремено, потребно је наставити повезивање расподеле улога и ангажовања са компетенцијама запослених, неговати услове који подржавају сарадњу и

професионални развој, као и постепено унапређивати материјално-техничке услове који доприносе непосредном раду са децом.

Очекивани ефекат: Већа видљивост развојних процеса установе, усклађеније коришћење ресурса и компетенција запослених и даље јачање услова који подржавају квалитет рада и развој установе.

Директор ПУ „Врачар“

Јелена Јеленић Јанковић